

صرفه اقتصادی کشت فراسرزمینی چغندر قند در افغانستان

استان کم آب و مرزی خراسان رضوی بهترین فرصت برای توسعه کشت فراسرزمینی محصولات آب بری مانند چغندر قند را در همسایگی خود یعنی افغانستان دارد که نه تنها تحقق این مهم باعث استحکام روابط تجاری ۲ کشور میشود بلکه توجیه اقتصادی و درآمد بیشتری نیز برای استان دارد.

به گزارش پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی، به نقل از ایرنا؛ ایران بخشی از شکر مورد نیاز خود را از محل واردات تامین میکند لذا میتواند با کشت چغندر قند در کشور همسایه، به جای شکر، چغندر قند را وارد و تبدیل به شکر کرد که برای هر دو کشور هم صرفه اقتصادی داشته و هم علاوه بر اشتغالزایی و ارتقای توان تولید بخش صنعت، هزینه کمتری در واردات شکر به دولت ایران تحمیل می شود.

خراسان رضوی با ۳۰۲ کیلومتر مرز مشترک با کشور افغانستان، استانی است که بیشترین مراودات تجاری را با آن کشور دارد اما کفه ترازوی این مراوده یکسان نیست به طوری که حجم کالاهای صادراتی خراسان رضوی به افغانستان به مراتب بیشتر از حجم کالاهای وارداتی از آن کشور است.

با این اوصاف کشت چغندر قند در اراضی حاصلخیز افغانستان و واردات این محصول به کشورمان می‌تواند مراوده تجاری ۲ کشور را تا حدی متوازن کند و شرایط زیست محیطی خراسان رضوی را به لحاظ حجم بالای مصارف آب در بخش کشاورزی به ویژه در کشت محصولاتی آب بری مثل چغندر قند بهبود بخشد.

از سوی دیگر کم آبی مشکل امروز و دیروز نیست بلکه معضلی قدیمی است که روز به روز حادث‌تر می‌شود و خشکسالی‌های ۲ دهه اخیر در دنیا و ایران گواه این ادعاست، در سرزمین خشک خراسان رضوی نیز ۳۴ دشت از ۳۷ دشت استان در وضعیت بحرانی قرار دارد و سطح سفره‌های آب زیرزمینی دچار افت زیادی شده است لذا افزایش بارندگی در کوتاه مدت هیچ تاثیری در تقویت سفره‌های آب‌های زیرزمینی ندارد و نباید توهم پرآبی و گذر از خشکسالی را ایجاد کند.

سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی با وجود آگاهی نسبت به وضعیت کم آبی در این استان برنامه خود برای توسعه کشت چغندر قند را رها نکرده بلکه در تقویت آن نیز کوشیده است با این حال کشت فراسرزمینی را نیز نامطلوب نشمرده بلکه به نفع استان می‌داند.

چهار الزام برای کشت چغندر قند

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی در این باره گفت: برای کشت هر محصولی توسط کشاورز چهار الزام وجود دارد که الزام نخست "فنی" است و نظر کارشناسان بخش کشاورزی را شامل می‌شود که شرایط اقلیمی و بستر خاک را برای کشت چغندر قند بررسی می‌کنند.

غلامحسین ساربان افزود: الزام دوم برای کشت هر محصول، جنبه اقتصادی آن است از این منظر نگاه کشاورز برای کشت صرفاً اقتصادی است به طوری که براساس افزایش یا کاهش قیمت چغندر قند و عوامل تولید، کشت آن را اقتصادی بدانند یا ندانند.

وی اضافه کرد: الزام سوم برای کشت هر محصول، نگاه مسوولانه بخش کشاورزی است زیرا اعتقاد داریم که چغندر قند فونداسیون بخش کشاورزی است و نمی‌توان به صرف اینکه خراسان رضوی استانی کم آب است باید فقط زعفران کاشت و از کشت چغندر قند صرف نظر کرد.

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی با بیان این که بخشی از الگوی کشت این محصول مربوط به اقلیم سرد و مناطق دارای بهره وری آب بیشتر می‌شود گفت: شهرستانهایی مانند تربت حیدریه، چناران، نیشابور و قوچان شرایط لازم برای کشت چغندر قند را دارند و به ازای مصرف هر مترمکعب آب، هم می‌توان درآمد بیشتری از کشت چغندر قند به دست آورد و هم کالری بیشتری برای مردم تامین کرد.

ساربان با اشاره به این که بخشی از شکر مورد نیاز کشور از واردات آن تامین می‌شود افزود: در سالهای اخیر که در تامین ارز مناسب برای واردات برخی محصولات مانند شکر دچار مشکل شدیم به طور قطع باید برای تولید بیشتر چغندر قند و تامین شکر وارد عمل شویم.

ساربان الزام چهارم برای کشت هر محصول را راهبردی و استراتژیک دانست و افزود: الزام راهبردی به نگاه دولت به کشت محصول کشاورزی بازمی‌گردد که به عنوان مثال آیا اگر چغندر قند کاشته شود، دولت از آن حمایت خواهد کرد یا خیر؟ که در سالهای اخیر دولت با ایجاد زیرساختها و اعلام قیمت مصوب حمایت خود را از کشت چغندر قند اعلام کرده است.

وی ادامه داد: در شرایط کنونی واردات شکر با ارز ۴۲۰۰ تومانی به سبب افزایش هزینه حمل و نقل و تامین ارز، بسیار پرهزینه شده است و برای دولت گران تمام می‌شود لذا درصدد است بخشی از نیاز خود به شکر را از کشت چغندر قند یا به صورت عمده از کشت نیشکر تامین کند.

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی گفت: الزام پنجم برای کشت هر محصول، جنبه زیست محیطی آن است که به دلیل کم آب بودن خراسان رضوی، حامیان محیط زیست در پی آن هستند که محصولات آب بر کمتر در این استان کشت شود و استان خراسان رضوی به سمت کشت فرا سرزمینی چغندر قند سوق یابد.

تجارب خراسان رضوی در کشت سرزمینی و فراسرزمینی چغندر قند

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی گفت: در زمانی این استان کشت چغندر قند در ۶۰ هزار هکتار و برداشت ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تن از این محصول را تجربه کرده است اما در پی خشکسالی سالهای گذشته این سطح کشت به ۱۲ هزار و ۵۰۰ هکتار کاهش یافت که البته امسال با

توجه به بهتر شدن شرایط آب و هوایی، سطح زیر کشت چغندر قند به ۲۰ هزار و ۷۵۰ هکتار رسیده است.

ساربان اضافه کرد: با اینکه خراسان رضوی مقام دوم کشت چغندر قند کشور را دارد، در تامین شکر خود خودکفا نیست لذا یکی از راهبردهای تامین شکر می‌تواند کشت چغندر قند در کشور همسایه خراسان رضوی یعنی افغانستان باشد.

وی بیان کرد: محصول چغندر قند چندان مورد استفاده افغانستان نیست زیرا فاقد زیرساختهای صنعتی آن است، از سوی دیگر منطقه هرات افغانستان که در جوار خراسان رضوی قرار گرفته است، ۲۰۰ هزار هکتار اراضی حاصلخیز با آب فراوان دارد لذا می‌توان کشت چغندر قند را در هرات انجام داد تا از این طریق خوراک واحدهای تولیدی شکر استان و نیاز به این ماده غذایی را تامین کرد.

وی خاطر نشان کرد: خراسان رضوی در خصوص کشت فراسرزمینی چغندر قند در افغانستان دو تجربه مربوط به سالهای ۱۳۸۱ و ۱۳۹۵ داشته است و مدیران دستگاه‌های اجرایی استان در این اتفاق نظر هستند که نیاز شکر از طریق کشت فراسرزمینی چغندر قند تامین شود.

معاون سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی گفت: یکی از مهمترین دلایل کم رغبتی سرمایه گذاران و کشاورزی به کشت فراسرزمینی چغندر قند در افغانستان، تعرفه ۲۰ درصدی واردات چغندر قند است که باید این تعرفه در کتابچه صادرات و واردات ایران اصلاح شود و حداقل این تعرفه به چهار درصد کاهش یابد تا برای کشاورزان صرفه اقتصادی داشته باشد.

ساربان افزود: از سوی دیگر کشاورزان برای کشت فراسرزمینی نیاز به حمایت‌های منطقه‌ای دولت در تامین سوخت و نهاده‌های دامی دارند که با پیگیری و تحقق آن می‌توان تمایل سرمایه‌گذاران و کشاورزان را به این نوع کشت افزایش داد.

وی ادامه داد: با توجه به ارزشمند شدن آب، کشت فرس‌رزمینی چغندر قند در افغانستان صرفه اقتصادی بیشتری از کشت آن در خراسان رضوی دارد، با این حال با توجه به رویکرد کشور مبنی بر خودکفایی در تامین کالاهای اساسی باید میزان توانایی برای تولید آنها افزایش یابد و نمی‌توان به صرف اینکه چغندر قند محصولی آب بر است، تولید آن را تعطیل کرد.

حفظ تولید چغندر قند در خراسان رضوی

معاون سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی خاطر نشان کرد: عملکرد این استان در دهه ۸۰ تولید ۲۸ تن چغندر قند، در ابتدای دهه ۹۰ تولید ۴۰ تن چغندر قند و در سال گذشته تولید ۵۲ تن و ۴۸۰ کیلوگرم بود، در کنار آن اجرای طرحهای اصلاحی مانند اقدامات به نژادی، ورود به تشخیص و درمان بیماریها، اجرای سیستم آبیاری میکرو، مدیریت تغذیه گیاهی و مکانیزه کردن چغندر قند در استان و هدایت کشت آن توسط کشاورزان متوسط، مالک و عمده مالک به توسعه اش کمک کرده است.

وی اضافه کرد: اینکه به ازای مصرف هر مترمکعب آب، بتوان چغندر قند، درآمد و ماده خشک بیشتری تولید کرد، از نظر کارشناسی مورد تایید سازمان جهاد کشاورزی است و امسال تولید چغندر قند در خراسان رضوی از یک میلیون تن چغندر قند عبور میکند در حالی که میزان چغندر قند خریداری شده در استان طی سال گذشته ۶۵۱ هزار تن بود.

ساربان بیان کرد: برای پایداری در تولیدات کشاورزی باید تنوع محصول را حفظ کرد، اما در تلاش هستیم کشت محصولات آب بر و منطقه‌ای مانند خربزه و هندوانه را در خراسان رضوی کاهش دهیم و به سمت تولید علوفه و خوراک برای دام پیش رویم، زیرا از هر چغندر قند ۱۶ درصد قند و باقی آن تفاله‌ای است که میتوان به عنوان جایگزینی برای علوفه مورد استفاده قرار داد.

چغندر قند اهرمی برای توازن بین صادرات و واردات

نایب رئیس اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی خراسان رضوی نیز در این باره گفت: نابرابری میزان صادرات کالا از ایران به افغانستان در مقابل میزان واردات کالا از آن کشور همواره وجود داشته و مورد گلایه مندی دولت افغانستان نیز بوده است لذا باید توازن نسبی بین آنها برقرار کرد که این توازن را میتوان از طریق کشت فراسرزمینی محصولاتمانند چغندر قند محقق نمود.

محمود سیادت میزان واردات کالا از افغانستان به ایران را در سال گذشته ۱۵ میلیون دلار و میزان صادرات کالا از ایران به آن کشور را ۲ میلیارد دلار ذکر کرد و افزود: عمده کالاهای تولیدی افغانستان باغی و زراعی است و توانمندی بالایی در حوزه صنعت ندارد، ۸۰ درصد از آنچه قابل صادرات از

افغانستان است، میوه خشک، خشکبار، میوه درختی و انار را شامل شود.

وی بیان کرد: ولایت هرات و ولایت فراه اراضی حاصلخیزی دارد که می‌توان آن را به کشت فراسرزمینی چغندر قند اختصاص داد و از محل آن نیاز واحدهای تولیدی شکر و قند در نوار مرزی استان به مواد اولیه را حل کرد.

این عضو اتاق بازرگانی خراسان رضوی گفت: پیش از این شکر با ارز ۴۲۰۰ تومانی وارد کشور می‌شد، با کشت فرا سرزمینی چغندر قند در افغانستان می‌توان چغندر قند را با ارز نیمایی وارد کشور کرد که چندان تفاوتی با هم ندارند.

وی افزود: مشکل اصلی در این بخش انقباضی برخورد کردن دستگاه‌های نظارتی در حوزه قرنطینه و بهداشت در مرز خراسان رضوی با افغانستان است، نهادهای نظارتی در مرز آنقدر سختگیری می‌کنند که سرمایه‌گذار و کشاورز انگیزه خود را برای کشت فراسرزمینی چغندر قند از دست می‌دهد.

سیادت تاکید کرد: باید کشت فراسرزمینی چغندر قند توسعه یابد، بذر و سم و کود را تامین کرده و انجام اقدامات ترویجی و نظارتی و خرید تضمینی چغندر قند را در دستور کار قرار دهیم.

عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی خراسان رضوی گفت: زمانی که فرد در مرز درگیر تولید محصولات کشاورزی باشد، دیگر نسبت به قاچاق مواد مخدر و ارتکاب به رفتار شرورانه اقدام نمی‌کند بلکه خود در برابر این شرارتها می‌ایستد و امنیت مرز را تامین می‌کند.

سیادت افزود: اشتغالزایی ماهیتا باعث ایجاد امنیت می‌شود و به جای اینکه دائما در پی حل مشکل تامین آب با افغانستان باشیم، کشت محصولات آب بری مانند چغندر قند را در سه استان مرز شرقی کشور محدود کرده و اراضی افغانستان را به کشت آن اختصاص دهیم.

صرفه اقتصادی کشت چغندر قند در افغانستان

براساس اعلام مسئولان خراسان رضوی هم اینک هشت کارخانه قند در استان ظرفیت خالی برای تولید بیشتر را دارند، به طوری که بخشی از آنها برای تولید قند از شکر خام استفاده می‌کنند لذا می‌توان با واردات چغندر قند از

افغانستان در قالب کشت فراسرزمینی ظرفیت تولید و اشتغال این واحدها را تکمیل کرد.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری خراسان رضوی نیز در این باره گفت: یکی از توافقات این استان با افغانستان در زمینه آغاز کشت فراسرزمینی می‌تواند چغندر قند باشد که صرفه اقتصادی زیادی برای دو کشور دارد.

علی رسولیان روز چهارشنبه در نشست شورای مشورتی دیپلماسی اقتصادی خراسان رضوی افزود: در استانی‌های هم مرز افغانستان با ایران می‌توان کشت چغندر قند انجام داد و سپس این محصول را در کارخانجات قند خراسان رضوی مانند تربت‌جام و فریمان تبدیل به شکر کرد و آن را به افغانستان‌ها تحویل داد.

وی ادامه داد: تنها مشکل در کشت فرا سرزمینی چغندر قند در افغانستان موانع قرنطینه‌ای و تعرفه‌ای است که می‌توان این مشکل را از طریق انجام هماهنگی‌های لازم با وزارت جهاد کشاورزی برطرف کرد.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری خراسان رضوی گفت: چغندر قند محصولی آب بر است و کمتر در خراسان رضوی کشت می‌شود و اغلب واحدهای تولیدی قند در استان نیز فقط ۳۰ درصد از چغندر مورد نیاز خود را تامین کرده‌اند.

رسولیان افزود: پیشنهاد مشخص خراسان رضوی با افغانستان انعقاد تفاهمنامه آن کشور با واحدهای تولیدی قند در این استان است تا با دادن مشاوره و خرید تضمینی محصول کارخانه‌ها و صدور مجوزهای لازم برای قرنطینه چغندر قند در گمرک بتوان واردات چغندر از افغانستان را تسهیل کرد و در مقابل شکر مورد نیاز را تحویل افغانستان داد.

وی اضافه کرد: فصل کشت چغندر قند اوایل بهار است و فرصت زیادی برای انجام کشت فرا سرزمینی و دریافت چغندر قند از این طریق برای مصرف در کارخانجات نداریم و باید هر چه سریعتر موانع در مسیر برداشته شود.

سرویس خبری: کشاورزی

منبع: ایرنا